

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smsm.lt,
<http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091. Atsisk. sąsk.
LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023 - - Nr. SR-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 75³ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVIP-1320 ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2559“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu nepritariama Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 75³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVIP-1320 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XVIP-1320) ir iš esmės pritariama Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo Nr. XIV-654 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2559 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-2559), tačiau siūloma patikslinti jį pagal Nutarimo projekte pasiūlytą redakciją.

Įstatymo projektui Nr. XVIP-1320 nepritariama, kadangi siūloma teisinio reguliavimo priemonė nebėra aktuali, Lietuvos Respublikos Seimui inicijavus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 46, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatymo 8 straipsnio pakeitimo projektą, kuriuo siūlomi Mokslo ir studijų įstatymo 75³ straipsnio 2 dalies pakeitimai.

Nutarimo projektu iš esmės pritariama Įstatymo projektui Nr. XIVP-2559, kurio tikslas – įstatymu nustatyti mokslininkų visos darbo dienos reglamentavimą, kuris šiuo metu yra įtvirtintas poįstatyminiame teisės akte. Siekiant sumažinti disproporcijas tarp dėstytojų ir mokslo darbuotojų, kurie turi mokslo daktaro laipsnį, darbo laiko priskyrimo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veikloms vykdyti ir kitoms su tuo susijusioms veikloms, įstatymo projektu Nr. XIVP-2559 nustatoma, kad mokslo darbuotojai skiria visą savo darbo laiką, o dėstytojai skiria pusę savo darbo laiko mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veikloms ir meno veikloms vykdyti, įskaitant ir dalyvavimą ekspertinėje, organizacinėje veikloje, kurioje yra praktiškai taikomos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos, meno žinios ir jų pagrindu daromas socialinis, ekonominis, kultūrinis poveikis visuomenėje. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu Nr. XIVP-2559 siūloma nustatyti, kad mokslininkų (meno daktarų) visos darbo dienos atitikmuo būtų skaičiuojamas kaip tam tikros

mokslo srities ar krypties visų institucijos dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitiktis, padalinto iš 2, ir visų mokslo darbuotojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitiktis suma.

Nutarimu pritariant Įstatymo projektui Nr. XIVP-2559 tikimasi, kad mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitiktis apskaičiavimo reglamentavimas Mokslo ir studijų įstatyme sudarys sąlygas stiprinti universitetinių studijų kokybę, studijas grindžiant mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos rezultatais. Valstybės biudžeto bazinis finansavimas universitetams bus skiriamas pagal dėstytojų realiai skiriamą laiką moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai vykdyti. Tai tiesiogiai siejasi su Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje numatytu prioritetu, kad studijų kokybė būtų užtikrinama visais aukštojo mokslo lygmenimis.

Nutarimo projektu siūloma patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIVP-2559 nuostatas ir išdėstyti jas taip, kad apskaičiavimai būtų taikomi ir meno veiklai, kurios vertinimas Mokslo ir studijų įstatyme reglamentuojamas nuo 2024 metų ir kuris nuo 2029 metų turės įtakos bazinio finansavimo lėšų meno veiklai plėtoti skirstymui mokslo ir studijų institucijoms ir universitetų galimybėms vykdyti menų studijų programas:

1. Nutarimu Įstatymo projekte Nr. XIVP-2559 siūloma atskirti ekspertiniame mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinime ir meno veiklos ekspertiniame vertinime vartojamas mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitiktis apibrėžtis. Tai leis aiškiau identifikuoti, kokiame vertinime ir kokioms veikloms skiriamos valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos remsis mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitiktis sąvokomis.

2. Įstatymo projekte Nr. XIVP-2559 siūloma atskirti mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitiktis sąvokas:

2.1. Nutarimo projektu siūloma, kad mokslininkų visos darbo dienos atitiktis apibrėžimas apimtų tik mokslo daktaro laipsnį turinčius dėstytojus, numatant, kad jie pusę savo darbo laiko skiria mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir su tuo susijusioms ekspertinėms, organizacinėms ar kitoms socialinė, ekonominę poveikį turinčioms veikloms, ir mokslo darbuotojus, turinčius mokslo daktaro laipsnį, numatant, kad jie visą savo darbo laiką skiria mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir su tuo susijusioms ekspertinėms, organizacinėms ar kitoms socialinė, ekonominę poveikį turinčioms veikloms. Nutarimo projektu siūloma, kad mokslininkų visos darbo dienos atitiktis būtų taikomas skiriant valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšas kiekvienos mokslo srities moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai universitetams ir mokslinių tyrimų institutams.

2.2. Nutarimo projektu siūloma Įstatymo projektu Nr. XIVP-2559 pasiūlytą menininkų visos darbo dienos atitiktis apibrėžimą tikslinti, numatant, kad menininkų visos darbo dienos atitiktis apibrėžimas apimtų ne tik meno daktarus, bet ir kad ši sąvoka apimtų dėstytojus menininkus ir tyrėjus menininkus. Šis siūlymas suformuluotas įvertinus meno veiklą vykdančių universitetų darbuotojų struktūrą, kurioje, pavyzdžiui, dėstytojai menininkai ar tyrėjai menininkai gali turėti meno daktaro laipsnį, gali būti pripažinti menininkai ar turėti mokslo daktaro laipsnį. Nutarimo projektu siūloma, kad menininkų visos darbo dienos atitiktis apibrėžimas apimtų tik dėstytojus menininkus, numatant, kad jie pusę savo darbo laiko skiria meno veikloms vykdyti ir su tuo susijusioms ekspertinėms, organizacinėms ar kitoms kultūrinę, socialinę, ekonominę poveikį turinčioms veikloms, ir tyrėjus menininkus, numatant, kad jie visą savo darbo laiką skiria meno veikloms vykdyti ir su tuo susijusioms ekspertinėms, organizacinėms ar kitoms kultūrinę, socialinę, ekonominę poveikį turinčioms veikloms. Nutarimo projektu siūloma, kad menininkų visos darbo dienos atitiktis būtų taikomas skiriant valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšas meno veiklai universitetams.

Įstatymo projekte XIVP-2559 numatyta, kad mokslininkų ir menininkų visos darbo dienos atitiktis bus skaičiuojamas kaip tam tikros mokslo srities ar krypties visų institucijos dėstytojų, turinčių mokslo laipsnį, visos darbo dienos atitiktis, padalinto iš 2, ir visų mokslo darbuotojų, turinčių mokslo laipsnį, visos darbo dienos atitiktis suma. Visos darbo dienos atitiktis nurodo, kiek darbo valandų per atitinkamus metus buvo skirta mokslinių tyrimų ir

eksperimentinės plėtros veikloms vykdyti, išreiškus šias darbo valandas asmenimis per metus. Visos darbo dienos atitikmuo apskaičiuojamas pagal tokią formulę:

$$VDDA = \frac{\text{Institucijos tam tikros darbuotojų grupės per metus dirbtų valandų skaičius}}{\text{LR SADM ministro nustatyto tų metų 12 mėnesių darbo valandų skaičius}}$$

VDDA – visos darbo dienos atitikmuo;

LR SADM – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija;

VDDA skaičiuojamas institucijos darbuotojams, taigi, jei asmuo dirba daugiau nei vienoje mokslo ir studijų institucijoje (pavyzdžiui, universitete dėstytoju, o mokslinių tyrimų institute – mokslo darbuotoju), tai jo darbo laikas skaičiuojamas konkrečioje institucijoje ir pagal konkrečią pareigybę atitinkamai.

Pavyzdžiui, jeigu dėstytojas, turintis mokslo laipsnį, atitinkamais metais dirbo visą darbo laiko normą, jo darbo laikas būtų prilyginamas 1 visos darbo dienos atitikmeniui, tačiau skaičiuojant mokslininko visos darbo dienos atitikmenį, tokio dėstytojo visos darbo dienos atitikmuo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloms vykdyti būtų prilygintas pusei (0,5) mokslininko darbo dienos atitikmens. Jeigu mokslo darbuotojas, turintis mokslo laipsnį, atitinkamais metais dirbo visą darbo laiko normą, jo darbo laikas būtų prilyginamas 1 visos darbo dienos atitikmeniui ir skaičiuojant mokslininko visos darbo dienos atitikmenį, tokio mokslo darbuotojo visos darbo dienos atitikmuo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloms vykdyti būtų prilygintas vienetui (1). Universitetuose dirba tiek dėstytojai, tiek mokslo darbuotojai. Skirtinga situacija yra mokslinių tyrimų institutuose – čia dėstytojų pareigybų nėra, yra tik mokslo darbuotojų pareigybės. Pavyzdžiui, Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2022 m. spalio 1 d. Lietuvos mokslinių tyrimų institutuose dirbo 1 107 tyrėjai su mokslo laipsniu, o universitetuose – 2 112 tyrėjų su mokslo laipsniu ir 4 987 dėstytojai su mokslo laipsniu. Įstatymo projekte XIVP-2559 siūloma nuostata lems, kad skiriant valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšas moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai universitetui, turintys ir dėstytojų, ir mokslo darbuotojų, gaus didesnę dalį lėšų, lyginant su mokslinių tyrimų institutais, kuriuose dirba tik mokslo darbuotojai. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos skaičiavimais, padidinus dėstytojų, turinčių mokslo daktaro laipsnį, visos darbo dienos atitikmens dalį skaičiuojant mokslininko visos darbo dienos atitikmenį nuo trečdaliao (kaip yra skaičiuojama pagal dabartinį teisinį reguliavimą) iki pusės, kaip yra siūloma Įstatymo projekte XIVP-2559, valstybės biudžeto bazinio finansavimo sumažėjimas institutų sektoriui bus iki 2 mln. Eur. Įsigaliojus siūlomam teisiniam reguliavimui ir siekiant išvengti neigiamų pasekmių valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija iš turimų valstybės biudžetų asignavimų institutams skirs papildomų lėšų teisinio reguliavimo poveikiui kompensuoti ir sklandžiai mokslinių tyrimų institutų veiklai užtikrinti.

Projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos išvadas.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus. Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento (direktorė Laima Taparauskienė, tel. +370 615 35 915) Mokslo skyriaus vedėjas Tadas Juknevičius (tel. +370 615 35 915, el. paštas tadas.juknevičius@smsm.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 2 lapai.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Gintautas Jakštas

Tadas Juknevičius, tel. +370 615 35 915, el. p. tadas.juknevicius@smsm.lt